

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, kedd 1912. február 13.

34. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felölős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A trializmus.

(H.) A história az emlékek tudománya. Amire a multból emlékezünk a reánk maradt adatok alapján, abból állítja össze a mult képét a jelenben a tudomány. Az a sok adat, ami elveszett, ami talán egészen megváltoztatná a képet, megadná az igazi szint, hangulatot, kint van a sötétségben és reánk nézve hatástalan.

De vannak kétségtelenül megállapított történelmi igazságok, melyek egy-egy körben, vagy egy nemzet előtt általánosan ismert dolgok, de másutt teljesen ismeretlenek. Innen van az, hogy nem értik meg egymást a nemzetek, félremagyarázzák törekvéseiket és az ilyen esetekből támadnak a legsúlyosabb konfliktusok.

Még veszedelmesebbre válik a helyzet, ha egy nemzet és kormányzásának valamelyik fóruma nem áll egyenlő történelmi köztudat alapján. Ha a mult emlékeinek más köréből él a nemzet, más igazságokat vall, mint kormányzó közegei.

Ennek a szerencsétlen konfliktusnak minden baját nyögjük a mohácsi vész óta. Ettől az időtől kezdve nemzeti törekvéseink a dinasztia számára mindig csak veszedelmes ellentétek voltak és sohasem kísérelték meg, hogy ezt a nemzeti érzést megértsék, erre támaszkodva saját erejüket növeljék meg.

Ebből következett, hogy a nemzeti törekvések teljes mellőzése Ausztria népeiben is föl-

„A Tengerpart“ tárcája.

A tánc.

Herbert Spencer óta tudjuk, hogy a társadalom épen olyan, mint az emberi szervezet, mely él, fejlődik, megöregszik, elpusztul, hogy helyét egy új életképesebb, fejlődöttebb, differenciáltabb organizmusnak adja át. Mint az egyén életében a kéz munkát végez, a láb a mozgás, a haladás szerve, a szív a vérkeringést, a tüdő az artériás és vénás vér kicserélődését, az agy a gondolkodás, érzés, vágyás, akarás munkáját végzi, úgy a társadalomnak is vannak szervei, melyek a táplálás, mások a vérkeringés, gondolkodás, alkotás munkáját végzik. S amint az egyén szellemi működésének megvannak a maga egyetemes törvényei — pusztán analógia útján állíthatjuk — a társadalom szellemi életének is megvannak a maga általános érvényű törvényei.

Freuddal élén a modern psychoanalízis megállapította, hogy az egyén lelki életének legfőbb mozgató rugója, legerősebben ható motorikus ereje — a vágy, az ösztön. A lét és fajfenntartás ösztöne első és legfőbb motivuma minden emberi cselekvésnek s e két ösztön kielégítésével járó gyönyör megszerzésére, a ki nem elégitésével járó fájdalom elhárítására való törekvésekből sarjadtak azok a magasabb rendű állami és társadalmi berendezkedések, a kulturának azok a tetszékeny alkotásai, a ci-

ébrésztette az önállóságra való törekvést. E bomlasztó irányzatok ellen nem támaszkodhatott a dinasztia kormánya erős nemzeti közvéleményre.

E bomlasztó munkának legújabb nevezetes mozzanata a horvátok akciója. Hogy a horvátság nemzeti függetlenítéséhez Ausztriában keresik a segítséget, ez is azt bizonyítja, hogy ott van a baj forrása. És hogy fölünk felnek, hogy ellenünk dolgoznak, ez annak a jele, hogy ennek a bomlásnak mi vagyunk a fő akadályai. Történelmi igazság, hogy a szláv-ság hatalmi terjeszkedésének élő akadályai a magyar nemzet. A magyar állam itt fekszik az északi és déli szláv-ság között és annak egyesülését lehetetlenné téve, Európa békéjének, az európai hatalmak egyensúlyának leghatályosabb biztosítója.

Ezért menekülnek fölünk a horvátok, ezért küldik memorandumukat az osztrák császárhoz. A balkáni mozgolódásnak fontos tünete ez és nem magában álló jelenség. Nagy átalakulások előtt állunk és a gondosan előkészített szervezkedés már annyira megérett, hogy szinte kilép a nyilvánosság elé.

Ami Bulgáriában történik, az a Balkán történetében egy új korszak bevezetése. Ez az ország az ott élő sokféle nemzet között a legértékesebb és a közös akció vezetésére legalkalmasabb.

Azok az alacsony ösztönök, melyek Szerbia politikáját megbélyegezték, az a semlegeség, a magasabb lendület hiánya, mely Romá-

vilizációnak azon rafinált eredményei, melyeket az emberiség legfőbb érdemeiül tudhatunk be. De sajátos módon a fejlődés tendenciája odairányul, hogy a társadalom ezeket a primár motívumokat a kulturális élet érzékelhető sphaeráiból ki akarja szorítani s helyükbe másodlagos ideális motívumokat akar helyezni. A kultúra, a vágyak, ösztönök eredménye annak a kettős törekvésnek, mely az egyén önző életérdekeit az összes emberiség érdekeivel akarja harmonizálni. S a hálátlan parvenu gyermek megtagadja szüleit, ép annyi joggal, mintha a biborosz színekben pompázó, remekillatú rózsza megtagadná a rojtos, göresős gyökeret, mely a tövises bütykös száron keresztül szállítja neki az asszimilált táplálékot, melynek voltaképpen színeit és illatát köszönheti.

E tendencia oly sikeresen érvényesült a társadalmi s ennek berendezéséhez alkalmazkodó egyéni életben, hogy az emberi lélekben, érte ezalatt szellemi működésünk összességét, valósággal két réteg alakult ki: a tudat alatti, melynek tartalma a táplálkozásra irányuló és szexuális vágyakra visszavezethetően a gyönyör, élvezet megszerzésére, a fájdalom, a kín elhárítására való törekvés s a tudatos réteg, melynek tartalmát a társadalmi együttélés eredményeit, szociális, pedagógiai, etikai behatások szövegezték.

E behatások patinája, zománca alól azonban lépten-nyomon fölér a tudat alatti rétegből a vágy s megmutatja az ember valódi

niát jelentőségétől megfosztotta, teljesen Bulgária kezébe juttatta a vezetést.

Az is egy kis elégtétel nekünk, hogy a bolgár nép a mi fajunkkal rokon, a magyarral egy törzsből fakadt, bár drága örökségét, nyelvét elvesztette és ezzel a szláv-ság tömegébe sodródott. De faji kiválóságait nem vesztette el.

Egész Európa megcsodálta ezt a nemzetet, mikor Battenberg Sándor alatt életre kelt. Itt nagy kvalitások szunyadnak, csak meglegyenek a fejlődéshez a kedvező körülmények.

Koburg Ferdinánd lelkiismeretes kormánya igen szépen kifejlesztette ezt a török uralom alatt elenyevet országot. Ez a nemzetek, mely most akcióba lép, már szabadságban nőtt föl és mindig jobban bebizonyítja, hogy komolyan kell számolni vele.

Ez a nép pedig éreztetni fogja a hatását köröskörül. És ha Ausztriában nem halt ki még a politikai érzék teljesen, akkor a horvát trializtikus törekvések ellen onnan kell elhangzani a legerélyesebb vétónak. Mert ha meg nem erősíti a dinasztia két birodalmának kereteit és hatalmát most a béke idején, nem tartóztathatja vissza a züllést, az elszakadást akkor, ha itt van a veszedelem.

Minden a kihordás, vagy szétküldés körül felmerülő panaszokat telefon vagy levelezőlap útján a kiadóba sziveskedjenek bejelenteni.

énjét. De nemcsak az individuális életben törnek fel a tudat alatti rétegből a vágyak, hanem a társadalom életében is.

Amióta a társadalom a magántulajdon s ebből kifolyólag a monogám házasság alapján áll, az erkölcs és etikette megtett minden erőfeszítést arra, hogy a két nemet minél erősebb korlátokkal válassza szét. Elkövetett mindent arra, hogy a szerelem és házasság fogalmát a lehetőségig identifikálja s a szerelem megnyilvánulásait csak a dogmatikus házasság szigorú formásgokkal megszabott keretei közt engedte meg.

A csókot és ölelést lelke mélyén mindenki a szerelem legelembb jogainak tartja, de a társadalom szigorú ítélettel mond a csókolódzó szerelmesekre. De a társadalmi élet tudatalatti rétegből mind elementárisabb erővel tört fel az a törekvés, hogy valamilyen módusok közt kiegyenlítést nyerjen a vágy s az azt szabályozó berendezkedés közti ellentmondás. Ezt az ellentmondást simítja el a tánc.

Legalkalmasabb volt e kiegyenlítő módusok között a tánc. Amugy is szokásban volt legtöbb primitív társadalomban, egyes vallásos ünnepek, győzelmek, békekötések alkalmával táncokkal adni az örömmel kifejezést. Nem rendelkezünk még a tökéletes lélektani magyarázattal arra vonatkozólag, hogy miért ép a táncszerű ugrálás a kitörő öröm kifejezője, de ethnografusok primitív népeknél megfigyelték a táncot s önmagán vagy ismerősein megfigyel-

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

— **Wickenburg** István v. b. t. t., gróf kormányzó és neje, sz. Pückler-Limpurg Zsófia grófnő, a téli hónapokban fogadnak minden hó 1-én és 15-én délután 4-6 óra közt.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A Nákó-könyvtár az állami tisztviselők egyesülete tagjai részére minden pénteken este 6-tól 7-ig áll rendelkezésre a Cambieri-téri állami elemi fiúiskolában.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 6 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A Cunard magyar-amerikai vonal kivándorlógőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 filléért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vá naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg díszkertje (a kormányzói palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántógyár, a papírgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— Fogadás a kormányzói palotában. **Wickenburg** István v. b. t. t., kormányzó és neje február 15-én, csütörtökön délután 4-6 óra közt tartják meg a kormányzói palotában rendes fogadásnapjukat.

— **Kinevezések.** **Lukács** László pénzügyminiszter mint a hivatalos lap közli, **Petech** József fiumei fővármegyei főtitkár a VIII. fizetési osztályba főellenőrré, **Pillepich** Eunio fővármegyei titkár a IX. fizetési osztályba főtitkár, **Zimmer** Császár fővármegyei segédtitkár a X. fizetési osztályba fővármegyei titkár és **Schédl** Ágoston fiumei fővármegyei gyakornokot a XI. fizetési osztályba eddigi állomáshelyére fővármegyei segédtitkár nevezte ki. **Gyorgyevich** Tivadar susáki adóhivatali titkár a XI. fizetési osztályba főtitkár lépett elő, **Mrzlják** Károly cirkevénai mellékvármegyei ellenőrt pedig a X. fizetési osztályba vámszedővé nevezték ki.

hette bárki is. Nem zárkozhatók el a tánc keletkezésének magyarázatánál a zene lélektani hatásának figyelembe vétele elől sem. Tagadhatatlan tény, hogy a zene ritmikusát a mozdulatok is követik, de sem az előző, sem az utóbbi ok nem magyarázzák a táncnak, nevezetesen a páros táncnak nagy elterjedését, amint hogy Keleten, hol a társadalom nemi életének berendezése sokkalta több alkalmat ad a férfiaknak szexuális vágyai kielégítésére, nincs is páros tánc; a férfi a bajadérok táncában gyönyörködik, de nem táncol velük.

A világ keresztény — s így, legalább ebben szigorúan monogám — részén terjedt el a tánc és ott talál legtermékenyebb talajra, hol a vér legsűrűbb, leghévesebben pezseg, az olaszoknál és a spanyoloknál. A jámbor, szigorú erkölcsi elvekkel rendelkező szülő karddal, pisztollyal és ágyúval boszulna meg minden ölelkezési kísérletet — a táncstermen kívül, de ott boldog, ha látja, hogy leánya „jól mulat” s minden igyekezete oda irányul, hogy „sok táncosa” legyen. S ép emiatt sokáig hipokrita s így erkölcsileg megvetendő dolognak tartottam a táncot. De most már belátom, hogy tévedtem. A szülők tökéletesen „gondatlanok”-ok. S a leányok is teljesen öntudatlanul, idegsejtjeik legmélyén érzik a vér pezsdítő izgalmát. A férfi táncosok legnagyobb része már tudja, hogy mire való a tánc s jobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekszik az a legősibb formájára, a pusztá ölelkezésre visszavezetni.

Hogy a tánc lényege nem a zene inspirálta ritmikus mozgás, hanem az elnyomott

— **A trónörökös az Adriai tengeren.** Pólai távirat szerint az ottani tengerészeti hatóság azt a hírt kapta, hogy e hónap végén **Ferenc Ferdinánd** főherceg családjával hosszabb időre alkalmasint egész márciusra Brioni szigetére érkezik. A trónörökös feleségével résztvesz a második Dreadnoughtnak március 21-én Triesztben végbemenő vízrebocsátási ünnepségén.

— **A tavaszi operaidény.** Március elején kezdődik a Comunale tavaszi nagy operaidénye, amelyen a következő operák kerülnek előadásra. „Romeo és Julia”, „Czigány” a magyar cigányok életéből vett spanyol szindarab, melyet Ferrier Pál írt és Moschino Ettore olasz fordításában ad elő a szintársulat; Massenet „Werther” operája és „A mesterdalkok” háromfelvonásos opera. Mindegyik operát népies helyárrakkal is játsszák. Az első előadást a „Romeo és Julia” operát március 2-ára tűzte ki az Alpron-Battaglia vállalt. A 28 előadásra, melyet két turnusban játszanak a helyárrak a következők: Páholy és földszinti beléptidij 60 kor. Zsöllyék első három sorban a beléptidij beleértve 140 kor., többi sorok 120 kor. Páholyok a földszinten a beléptidijon kívül 420 kor. Félemelet első sor beléptidijon felül 620 kor., második sor 320 korona, a belépti díjon kívül. Helyárrak egy turnusra, azaz tizen-négy előadásra a következők: Földszinti és páholy belépti-díj 32 kor. Zsöllyék a három első sorban 75, a többi sorokban 65 kor. Páholy földszinti 210, félemeleti első sorban 310, második sorban 160 korona. Rendes napi helyárrak: Belépti-díj a páholyoké és a földszintre 3 kor, Zsöllye első három sor 4 kor., a többi sorok 3 kor. Páholyok a földszinten 20, félemeleten első sor 30 kor., második sor 18 kor. Beépti-díj a karzatra 60 fillér. Ülőhely az első sorban 1 kor. 20 fill., a többi sorok 80 fill. Bérletjegyek február 26-áig válthatók meg.

— **A «Hrvatska» osztrák kézen.** Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a fizetési zavarokkal küzdő Horvát Tengerhajózási r.-t. Zengben valószínűleg osztrák kézre kerül. A járatait is beszüntetett társaságot ugyanis az osztrák parlamenti körök erősen igyekeznek nehéz szituációjából kimenteni. Ugy látszik, hogy ez az igyekezet eredménytelenné is fog járni. A Hrvatska még a múlt hónap elején beszüntette hajójáratát, mert rozoga hajóparkjának felújítására nem volt elegendő tőkéje. Most híre jár, hogy néhány dalmát képviselő intervenciójára a Hrvatska rövid időn belül *fuzionálni fog a „Punta” osztrák-horvát gőzhajózási vállalattal.* Az egyesült hajóstársaságnak egyik dalmát ki-

sexualitás egy levezető csatornája, azt mutatja az a tény, hogy a leányok valósággal szégyennek tartják, ha nincs táncosuk. Szivszorongva lesik a kifogástalan gentlemant, ki egy bosztonért fog lejtetni. S talán egy elnyomott, mellőzött ifjú, de tehetséges drámaíró sem érez nagyobb családodottságot s fájdalmat, mint a leány, kinek — uram segits — nincs négyes táncosa. Miért? Mert a táncsterem is nemi harcmező, hol a kiválóbb, a felettek, a faj céljainak megfelelőbb egyed győz s bizony elbukik, mellőztetik a gyenge, vagy kevésbé csinos.

S ha talán végig vizsgálunk az egymásután divatba jött táncokat, azt kell látnunk, hogy a fejlődési tendencia a táncos és táncosnő testének minél közelebb hozatalára irányul. A menuette, pade-quatre, pade-patineau rég letűntek a műsorról s a legambiciózusabb táncosnő is csak kuriózumképen tanítja ezeket. A négyest is csak a konzervatívizmus, a tradíciókhoz való ragaszkodás tartja felszínen s az a jelentőség, mely a második négyeshez, mint a táncbeli szerelemvallomáshoz fűződött, rég megszűnt.

A táncsal szemben sem a nagyképű erőltetés, mely azt elítéli, sem az ódai lendületnek, melylyel a táncrendező magasztalják, helye nincs. Korrektívuma az csupán a társadalom mai szexuális berendezkedésének s amennyiben ez a dogmatikus formák közül kibontakozik, annyira fog az tért veszíteni, mit bizonyít az a tény, hogy a nemtáncoló fiatal emberek ugynevezett „majomszigete” nőttön-nő.

M. L.

kötővárosban — valószínűleg Pagoban — lesz a székhelye. Mindössze nyolc gőzösből áll egyelőre a két társaság hajóparkja, amelyből most renoválnak ötöt. A hajóforgalmat előreláthatólag május 1-én kezdi meg az egyesült hajóstársaság, amely az osztrák kormány részéről évi 250.000 korona szubvencióban fog részesülni.

— **A második Dreadnought vízrebocsátása.** Bécsből jelentik: Udvari körökből nyert értesítés szerint a második osztrák-magyar Dreadnoughtnak vízrebocsátása március hónapban lesz. A keresztanyai tiszte valószínűleg **Blanka** főhercegnőt, **Lipót Szalvátor** főherceg nejét kéri meg. Az új Dreadnoughtnak neve még nincs megállapítva.

— **Pályázat szén zállításra.** A városi tanács verseny pályázatot hirdet 136 tonna skót szén szállítására. Ajánlatok e hó 22-éig a magisztrátus 2. sz. szobájában tehetők **Antoní** Gino dr. városi titkárnál.

— **A matróz szórakozása.** A napokban megírtuk, hogy az „Adria” tengerhajózási társaság „Zrinyi” gőzöskének parancsnoka, **Sichich** tengerészkapitány bejelentette a fiumei rév hivatalban, hogy február 4-én Bari közeében **Kos** Antal matróz a tengerbe ugrott s eltűnt a hullámokban. A matróz haláláról értesítették az életunt édesanyját, aki vasárnap délelőtt megjelent a „Zrinyi” gőzöskén, hogy fiának hagyatékát atvegye. A tőpördött öreg anyóka a hajón fia lelkiüdvéért gyertyákat gyújtott s oly buzgó imádkozott a többi matrózokkal, hogy mindenki szívét meghatotta a szomorú látvány. — gyszerre láрма keletkezett a hajón. A matrózok a hajó éléskamrája felé siettek, ahonnan a láрма hallatszott, de mikorra odaértek az ijedségtől egy lépést sem tudtak tenni. Leborultak a földre és keresztet vetettek. Hittek a feltámadásban, az isteni csodában, mert előttük állott egészségben **Kos** Antal, az öngyilkossá lett matróz. Csak nagy sokára állt helyre annyira a zavar, hogy tisztázni lehetett az eseményeket. Ekkor kiderült, hogy **Kos** még Barinál elrejtőzött a hajó éléskamrájában s az ott talált borokból olyan durván dárított rendezett napokig, hogy mámorából csak ma ébredt fel. Ennek megállapítása után a matróz odavezették félholtra vált édesanyjához, aki boldogan ölelte keblére a „másvilágból” visszaérkezett fiát. A teljesen elgyengült **Kos** Antalt a hajópincér vette először észre. A titokzatos esetről értesítették a rév hivatalt, dr. **Schweitzer** Arthur, a tengerészeti hatóság orvosa pedig intézkedett, hogy súlyos-beteg fiatalembert a kórházba szállítsák. **Kos** eddig még nem volt kihallgatható.

— **Elfogták a lisztlovajt.** A múlt héten megírtuk, hogy a rendőrség három munkást letartóztatott, akik egy kocsi segítségével az Ungaro Croata „Vértes” gőzöskére rendelt 34 zsák lisztet elfuvarozta s az óvárosban **Bradec** Ferenc fűszeresnek eladták. A rendőrség körözésére ma a zágrábi rendőrség letartóztatta **Csimics** Vida 31 éves zlatari születésű kocsiist, aki az egész lisztlopás értelmi szerzője volt. **Csimics**et Fiuméba szállítják.

— **Hangverseny.** A Deák-szálló nagytermében február 13-án, kedden este 8 órakor **Ferrari d'Alberedo** lovag, az aradi Nemzeti Színház tenoristája, akinek a magyar színpadokon szerzett nagy sikereiről rövid idővel ezelőtt mi is írtunk és **Dirce Corsini** operanékesnő nagy hangversenyt rendeznek. A műsor Wagner, Rossini, Verdi, Strauss, Halévy, Leoncavallo és Proch legkitünőbb szerzeményeiből van összeállítva. A zongoránál **Albertoni** Azzo dr. ül. Jegyek 4, 3 és 2 koronás árban Hromatka könyvkereskedésében kaphatók.

— **A „Franconia” Fiumében.** A Cunard magyar-amerikai vonal „Franconia” gőzöse ma délelben Alexandriából Fiuméba érkezett. A gőzös, mely most érintette először Fiumét, szerdán indul New-Yorkba.

Távirat ◀ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, febr. 12. A képviselőház ma délelőtt Návay Lajos elnöklelte alatt rövid formális ülést tartott. Bemutatja Máramaros-megye átíratát a sajtószabadság megvédésé tárgyában, Szabolcs- és Csik-vármegyék feliratait pedig a községi törvény revíziója érdekében.

Ezután javasolja, hogy a ház legközelebbi ülését február 15-én, *csütörtökön* tartsa. Ezen ülésen a képviselőház a *véderőjavaslatot* fogja ismét tárgyalni. (Éljenezés a munkapárton, a Justh-pártiak erre „Éljen az általános választójog” kiáltással felelnek.) A Ház az elnöki előterjesztéshez hozzájárult.

Székely Ferenc igazságügyminiszter betérjeszti még a Háznak a szerzői jogok kölcsönös védelméről az Egyesült-Államokkal kötött szerződés törvényjavaslatát, mire az ülés véget ért.

Khuen a királynál.

BÉCS, febr. 12. *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök tegnap a Magyar Házban *Cuvaj* Ede horváth bán látogatását fogadta, akivel hosszasan tanácskozott. Féltilzenkettkor *Stürgkh* gróf osztrák miniszterelnök látogatta meg Khuent. Khuen-Héderváry gróf másfél óráig tanácskozott osztrák kollegájával. Délután két órakor Khuen-Héderváry kihallgatáson jelent meg Schönbrunnban. Visszatérve csak annyit mondott az érdeklődő újságíróknak, hogy a kihallgatás háromnegyed óráig tartott. A miniszterelnök táviratot intézett Budapeste, melyben Lukács László pénzügyminisztert Bécsbe hívja. Khuen-Héderváry gróf egyelőre Bécsben marad.

Lukácsot Bécsbe hívták.

BÉCS, febr. 12. *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök, aki tegnap *Stürgkh* gróf osztrák miniszterelnökkel másfél óra hosszat tanácskozott, délután pedig a királynál háromnegyed óráig tartó kihallgatáson jelent meg, telefonon érintkezésbe lépett *Lukács* László pénzügyminiszterrel, akit arra kért, hogy azonnal Bécsbe. Lukács még az est folyamán Bécsbe érkezett s azonnal tanácskozni kezdett a miniszterelnökkel. Ma délelőtt Khuen-Héderváry gróf bement a pénzügyminiszter szobájába s hosszú ideig tanácskozott Lukácssal. Félhivatalosan a pénzügyminiszter bécsi utjáról azt jelentik, hogy Lukács utazásának célja tisztán informáló jellegű s a lapok ama hite, hogy a király kívánságára utazott fel Bécsbe, nem felel meg a valóságnak.

Héderváry és Lukács tanácskozása.

BÉCS, febr. 12. *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök ma *Lukács* László pénzügyminiszterrel két óra hosszat tárgyalt és megismertette vele az osztrák kormány álláspontját. Lukács László viszont kifejtette pénzügyi szempontból fontos ellenvetéseit.

Stürgkh kihallgatása.

BÉCS, febr. 12. A király ma délelőtt *Stürgkh* Károly gróf osztrák miniszterelnököt különkihallgatáson fogadta. Az audencia összefüggésben van a magyar politikai helyzettel.

Horvátok tüntetése Prágában.

Elégették a magyar zászlót.

PRÁGA, febr. 12. Az a mozgalom, melyet a horvát ellenzéki pártok buzdítására az osztrák szláv diákok a horvát bán ellen indítottak, tegnap véres tüntetéssé fajult. A Sofien-saalban a szlovének nagygyűlést rendeztek, a melyen *Mettelka* osztrák képviselő beszélt. Az egész gyűlés alatt zajosan abuzgolták *Cuvajt*,

Khuent és *Aehrenthalt*. A népgyűlés után mintegy 300 főnyi, jórészt horvát diákokból álló tömeg a Vencel-térre vonult, ahol a cseh nemzeti muzeum magas lépcsőzetén helyezkedtek el. Itt elénekelték a horvát nemzeti himnuszt. Egy diák a zsebébe nyúlt s onnan *1 magyar zászlót rántott ki*. A zászlót magasra emelve a diák szónokolni kezdett Magyarország és *Cuvaj* horvát bán ellen. Majd egy botra felkötötte a piros-fehér-zöld zászlót s úgy tüntetett a magyarok ellen. A rendőrök közeledésekor a tüntetők *meggyújtották a lobogót* s ott a téren elégették. A rendőrség behatolt abba a házba, ahová a zászlót később bedobták, de már csak néhány elkormosodott rongydarabot talált a többi mind elégett. A rendőrség erre leakarta tartóztatni azt a diákot, aki a zászlót kirántotta a zsebéből, de ez elmenekült. Helyette a hat leghangosabb fiatalembert fogták el. A diákok kövekkel dobálták meg a rendőröket, akik kardot rántva szétverték a tüntetőket. Több rendőr megsebesült.

Aehrenthal nagybeteg.

BÉCS, febr. 12. Most már a külügyminiszteriumban sem tagadják, hogy *Aehrenthal* külügyminiszter betegsége nagyon válságosra fordult. Az orvosok komolyan féltik életét.

A fegyenc merénylete.

ILLAVA, febr. 12. A fegyházban egy rab, akit *Babics* lelkész az erkölcsös gondolkodásra akart téríteni, egy vasruddal fejbe verte és halálosan megsebesítette a papot. A fegyencet azonnal sötét börtönbe tették.

A váltóhamisító földbirtokos.

SZEGED, febr. 12. A napokban tárgyalják *Jakabffy* István volt földbirtokos váltóhamisítási bűnperét. A letartóztatott ember sorsa teljesen anyja vallomásától függ, mert ha ő visszavonja előbbi terhelő kijelentéseit, úgy *Jakabffyt* szabadlábra kell helyezni.

Tüntetés Justhék mellett.

BUDAPEST, febr. 12. Tegnap délután a Justh-párt Rákóczi-ut 10 számú helyisége előtt mintegy 600 munkás jelent meg, akik hangosan abcugolták a kormányt s éljenezték a Justh-pártot. A tüntetés olyan fenyegető jellegű volt, hogy a rend helyreállítására nagyszámú rendőrcsapatnak kellett kivonulnia. A lovasrendőrök több attakot intéztek a tüntetők ellen s kivont karddal szétkergették a tömeget.

Vonatösszeütközés.

KUNSZENTMIKLÓS, febr. 12. A város közelében az éjjel a nyílt pályán megállott egy személyvonat, melynek elromlott a fékberendezése. A kalauzoknak az lett volna a kötelességük, hogy a veszteglő vonattól 600 méternyire biztosító jeleket állítsanak fel. Minthogy a vonatnak ily módon való fedezéséről elfeledkeztek, egy gyorsan robogó tehervonati beütközött a személyvonatba, amelynek majdnem valamennyi kocsija tönkrement. Nyolc utas súlyosan egy pedig halálosan megsebesült. A hatóságok megindították a vizsgálatot.

Halálos zuhanás.

PÁRIS, febr. 12. *Rohan* aviatikus tegnap lezuhant a magasból és súlyos agyrázkodást szenvedvén, meghalt.

Tengerbe fullt aviatikus.

NIZZA, febr. 12. *Robinson* amerikai aviatikus, aki *Fahrman* rendszerű gépével a tenger fölé szállott, lezuhant és a tengerbe fulladt.

Életunt honvéd.

SZABADKA, febr. 12. *Békási* József honvédtiszt ma mellbe lötte magát és meghalt.

M. kir. tengerészeti hatóság.

18/eln. - 1912. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nyilvános pályázat hirdettetik a tengerészeti igazgatásnál betöltendő négy révszolgái állásra, mely állások évi 600 K. azaz (hatszáz korona) fizetéssel, törvényszerű lakpénzzel és végül természetbeni ruhailletményekkel vannak egybekötve.

A kinevezés egyelőre ideiglenes minőségű, a véglegesítés egy évi szolgálat után történik, ha az illető a követelményeknek megfelel.

Ezen állásokra pályázók szabályszerű folyamodványaikhoz csatolandó okmányokkal kimutatni tartoznak:

1. magyar állampolgárságukat,
2. erkölcsi előéletüket,
3. egészségi állapotukat,
4. nyelvismereteiket,

5. hogy legalább két évig tengeri hajón szolgáltak tengerész vagy kormányos minőségben vagy, hogy valamely a hajószolgálatban szükséges mesterségben jártasok,

6. hogy tényleges katonai kötelezettségüknek eleget tettek és végül,

7. hogy a 30-iki életkort még be nem töltötték.

Ezen folyamodványok legkésőbb 1912. évi március hó 20-ig a fiumei m. kir. révhatárhoz nyújtandók be.

Megjegyeztetik, hogy azon pályázók kik a magyar, horvát és olasz nyelveket bírják, csekélyebb nyelvismerettel bíró pályázókkal szemben előnyben részesülnek.

A törvény értelmében előnyben részesülnek továbbá azok, akik a cs. és kir. haditengerészetnél betöltött 12 év közül 8 évig altiszti minőségben szolgáltak és ennek megfelelően a cs. és kir. hadügy- illetve m. kir. honvédelmi miniszterium részéről kiállított igényt tanúsító bizonyítványt felmutatnak.

A m. kir. tengerészeti hatóság fenntartja magának, hogy igényjogosultsággal bíró pályázók nem jelentkezése esetén az állások betöltéséről szabadon intézkedik.

Végül megjegyeztetik, hogy az ezen állások elnyerésével egybekötött szolgálat minős helyhez kötve, hanem azok a felmerülő szükséghez képest bármely révhatárnál vagy rév-kirendeltségnél teljesítendő.

Fiume, 1912. évi január hó 30-án.

M. kir. tengerészeti hatóság.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Használt vaságyak

több darab vételénél darabonként hét koronával, esetleg részletfizetésre is kaphatók

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél

Via G. Parini 6. szám.

Bebel haldoklik.

BERLIN, febr. 12. Bebel, a világhírű szociáldemokrata vezér és parlamenti képviselő haldoklik.

Nikita Szentpétervárott.

SZENTPÉTERVÁR, febr. 12. A cár tegnap félőrai látogatást tett Nikita királynál. A montenegrói király ezután a nagyhercegeknél tett látogatásokat. Miklós cár a Newski Sándorrendet a gyémántokkal adományozta Nikitának.

A tripoliszi vasut.

RÓMA, febr. 12. A „Vita” írja, hogy a múlt napok óriási viharai dacára, amelyek a Tripolisz és Ain-Zara közötti vasut építését hátráltatták, a vasut már február 20-án teljesen készen fog állni.

A Tengerpart minden jogos panaszt közöl és minden közérdekű felszólalásnak helyt ad. !!!

Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási R.-T., Fiume.**Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.**

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kifűtött étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája

Plasse-Torretta városrészben, a volt Jugo telekből 350-500 négyzetméteres

telekparcellák igen olcsón eladók.

Társaságunk ezen telken a Ganz-Danubius hajógyár részvénytársaság részére 400 lakást épít. Csatornázás, vízvezeték, villanyvilágítás biztosítva.

Közelebbi felvilágosítások: Néplakásokat építő r. t. Via Lodovico Kossuth 13 szám, I. emelet.

Magyar Általános Hitelbank Fiumei fiókja.

Via Lodovico de Adamich és Via Vincenzo de Domini sarkán (Cosulich-ház).

Pénztári órák: D. e. 1/9-1/11, d. u. 3-1/26.

Alaptőke 80.000.000 Alapítástott 1867-ben. Tartaléktőke 55.000.000

Elfogad takarékbetéteket és folyószámla-betéteket

a legelőnyösebb kamatoztatás mellett.

Bármily betétösszeget előzetes felmondás nélkül fizet ki. Foglalkozik a banküzlet valamennyi ágával.

Lederer penzio Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Nemi bajoknál, férfigyengeségnél

csakis az ILLES-féle Santal-capsulák, ez előtt LARICIN CAPSULÁK, mint legbiztosabb óvszert mindenki használja. 3 korona beküldéssel ingyen postaköltséggel szállítja

ILLES ANTAL gyógyszerháza Szabadra.

Egyedülálló asszony

állást keres, esetleg gazdaasszonynak vagy uti-társnak magános ur, vagy hölgy mellé ajánlkozik. Cim: Jäger Karola. Via dell'Istria 90. sz. III. em.25. ajtó.

Magyar cipész, ki németül és horvátul is beszél

házmesteri állást

keres, megfelelő lakással. Cim: Szomody cipész, Via Operai 7. sz.

Buffett Bellevue

Viale Deák (a kapucinusok új házában)

Hideg és meleg ételek, bel- és külföldi, valamint saját termésű borok. Kőbányai polgári sör mindig frissen.

Szives pártfogást kér SZIRMAI GYŐZŐNÉ

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

F I U M E.

Különlegesség
FÉNYKEMÉNYÍTŐ
táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Consorzio Fiumano d'Antecipazioni e Prestiti

(con garanzia limitata)

Fiumei Előleg és Hitelszövetkezet

(korlátolt felelősséggel)

Közgyűlési meghívó

Alulírott igazgatóság meghívja a szövetkezet tagjait a folyó hó 25-én d. e. 1/11 órakor az intézet helyiségében (Via L. Kossuth 19. I. em.) tartandó évi rendes közgyűlésre, melynek napirendje a következő:

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése.
2. A mérleg előterjesztése és annak esetleges jóváhagyása.
3. Az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak szóló felmentvény esetleges megadása.
4. Esetleges indíványok.
5. A szavazásra jogosultak megállapítására és az igazgatósági és felügyelő bizottsági választás ellenőrzésére kiküldendő bizottság megválasztása.
6. Hét igazgatósági tag, — kiknek megbízatása lejárt — valamint 4 revizor és 2 helyettes revizor helyének választás utján való betöltése. (Azok, akiknek mandátuma lejárt újra választhatók.)

Az igazgatóság.

§. 43. A közgyűlés határozatainak érvényességéhez legkevesebb 30 részjegytulajdonos jelenléte szükséges, kiknek a szövetkezet által kibocsátott és tényleg forgalomban levő összes quótáknak legalább egy tized-részt kell képviselniük.

§. 45. A himnemű részjegytulajdonosok a közgyűlésen személyesen szavaznak. Nők, valamint gyámság vagy gondnokság alatt álló tagok csakis törvényes képviselőjük által gyakorolhatják szavazati jogukat.

§. 46. A közgyűlés összes határozatai abszolút többséggel hozhatók, kivéve a szövetkezet vezetőségének megválasztását, melynél a leadott szavazatok relatív többsége is érvényes. Minden öt részjegy egy szavazatra ad jogot. Meghatalmazás alapján való szavazások nincsenek megengedve.

A szavazási jog ellenőrzésének megkönnyítésére kéretnek a részjegytulajdonosok, hogy tagsági könyvecskéjüket hozzák magukkal, minthogy az alapszabályok értelmében az összes évciklusos tagjai megjelenési és szavazati joggal bírnak a közgyűlésen.

Amennyiben a közgyűlés első összehívására nem volna határozatképes, fél órával reá a közgyűlés második összehívásában a jelenlevők számára való tekintet nélkül megtartatik.

A lezárt és kellően aláírt mérleg az intézet helyiségében a hivatalos órákon belül minden részjegytulajdonos által szabadon megtekinthető.

„Mercur“ könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Rönyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattel vidékre is készséggel szolgál.

„ADRIA“ szálló és étterem

Via Adamich 5. szám.

Telefonszám 482.

Kitünő konyha. - Kőbányai polgári sör. - Elegáns vendégszobák, tengeri kilátással. - Jól elkészített tengeri halak. Tulajdonos Tranquillo de Negri.

Varieté=Hotel Susák.

Estéknént elsőrendű varieté-előadások.

Kezdeté féltíz órakor.

Beléptidij 1 korona.

A leghasznosabb könyv:

Kogutowitz

Teljes Földrajzi és
Történelmi Atlasza.

Ára diszes vászon kötésben K 25, félbör-
kötésben pedig K. 30.

Megrendelhető

„A Tengerpart“ kiadóhivatalában Gradinata
del Sasso Bianco 3 (Wurzer ház) I. em.

130 fő és 80 mellétképet tartalmaz, melyeknek majdnem mindegyike 8 színben van nyomva s az egyedüli a nagy közönség igényeit mindenben kielégítő atlasz, mely geografiailag az egész világot felöleli, történelmi térképei pedig a magyar és világtörténelem minden egyes korszakáról pontos és megbízható tájékozást nyújtanak.

Egyedüli minden izében magyar atlasz, mely hazánkat 35 térképen s a Balkán államokat 8 térképen a legnagyobb részletességgel tünteti fel.

Fizessen elő „A Tengerpart“-ra!

„A Tengerpart“ január elsején kilencedik évfolyamába lépett.

Fiumének első állandó magyar napilapja ime közeledik fenállásának első évtizedéhez. S a mily mértékben nő e lap mögött a befutott idő, oly mértékben izmosodik, erősödik s halad előre Fiume magyarságának szeretetében „A Tengerpart“. Bizonyítéka ez annak, hogy „A Tengerpart“ eddigi irányával, mindenkitől független politikájával s bő hírszolgálatával úgy az ország mint Fiume magyar olvasóközönségének meglegedését vivta ki. Ez a szeretetteljes jóindulat arra biztat bennünket, hogy fokozott munkával s lapunk tartalmának állandó gazdagításával közönségünk támogatását és elismerését fokozottabb mértékben kéri-meljük. Jelentékeny anyagi áldozatok árán biztosítottuk magunknak több tekintélyes fővárosi tárcaíró és a fiumei gazdasági és kulturális viszonyokat alaposan ismerő, kiváló cikkírók közreműködését, közöljük már január 18.-ika óta a budapesti és bécsi tőzsde mindennapi árfolyamait, tovább fejlesztjük helyi és környékbeli hírszolgálatunkat és a sport és művészet terén is értékes új erővel gazdagítjuk munkatársaink sorait. Mindez szükségessé fogja tenni, hogy már a legközelebbi hónapokban fokozatosan áttérjünk a hat oldalú lapról az állandó nyolc oldalas terjedelempre, hogy a mi részünkről további áldozatkészséggel, „A Tengerpart“-nak szünet nélküli fejlesztésével s nagyobbításával rójjuk le hálánkat közönségünk iránt.

»A Tengerpart« előfizetési ára az emelkedő előállítási költségek dacára a régi:

Egy évre 24 kor., fél évre 12 kor., negyedévre 6 kor., egy óra 2 kor.

Tisztviselők fél áron kapják „A Tengerpart“-ot. Mutatványszámokat egy hétig ingyen küldünk.

Előfizetéseket bármely naptól kezdve posta és telefon útján is felvesz «A Tengerpart» kiadóhivatala Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3 (Wurzer ház) I. emelet. - Telefon 229. sz. - Postafiók 105. sz.